

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/2/2020
Identifikačné číslo spisu: 7114218144
Dátum vydania rozhodnutia: 30.06.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:7114218144.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Brňáka a sudcov JUDr. Ľubora Šeba a JUDr. Ivana Rumanu, v spore žalobkyne JUDr. W. V., bývajúcej v J., V. XX, proti žalovanej STABILITA d.d.s., a.s., so sídlom v Košiciach, Bačíkova 5, IČO: 36 718 556, zastúpenej advokátom JUDr. Štefanom Strakom, Advokátska kancelária so sídlom v Košiciach, Krmanova 1, o zaplatenie 2.279,34 € s prísl., vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 38C/235/2014, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 10. októbra 2018 sp. zn. 11Co/239/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) rozsudkom z 13. januára 2017 č. k. 38C/235/2014-198 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni 2.279,34 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne z dlžnej sumy od 1. júla 2015 do zaplatenia. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol a vyslovil, že žalobkyňa má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.1. Rozhodol tak o žalobe, ktorú žalobkyňa skutkovo odôvodnila tým, že na základe prihlášky prostredníctvom jej vtedajšieho zamestnávateľa VSŽ Servis s.r.o., Košice so žalovanou uzavrela Zmluvu o doplnkovom dôchodkovom poistení s účinnosťou od 1. marca 1998 na základe ktorej pravidelne mesačne uhradzovala dohodnutú sumu poistného prostredníctvom svojho zamestnávateľa, spolu s príspevkom aj od zamestnávateľa, a žalovaná sa zaviazala sumy poistných platieb spravovať a zhodnocovať ich po dobu trvania poistného vzťahu. Neskôr, pri zmene zamestnávateľov žalobkyne sa upravovali detaily zmluvy, pokiaľ išlo o zamestnávateľov, naposledy tak pristúpil k zmluve jej zamestnávateľ Ministerstvo školstva Slovenskej republiky. Žalobkyňa mala za to, že z dôvodu, že dňa 30. novembra 2007 jej skončil služobný pomer, skončením zamestnania zanikla aj jej účasť na doplnkovom dôchodkovom poistení. Žalovaná jej nasporené finančné prostriedky nevrátila, ponechala si

ich na ďalšie zhodnocovanie, k čomu však nedošlo, pretože žalovaná si iba pravidelne účtovala poplatky, v dôsledku čoho nasporená suma na jej účte klesala. Žalobkyňa požiadala žalovanú o jednorazové vyplatenie sumy z účtu sporiteľa z dôvodu zániku zmluvy o doplnkovom dôchodkovom sporení. Žalovaná jej opakovane odmietla výplatu požadovanej dávky, pričom sa odvolávala na svoje interné predpisy.

1.2. Prvostupňový súd právne vychádzal z ust. § 10 ods. 6 písm. b/, ods. 8 zákona č.123/1996 Z.z. o doplnkovom dôchodkovom poistení (zrušený zákonom č. 650/2004), § 52 ods. 1, 2, § 53 ods. 1, § 54 ods. 1, 2, § 34, 582 ods. 1, § 451 ods. 2, § 517 ods. 1 veta prvá, ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), čl. 8 ods. 1 písm. b, ods. 5 Dávkového plánu 5Z DDP Stabilita a dospel k záveru, že žaloba je dôvodná.

1.3. Konštatoval, že medzi stranami sporu bola uzavretá formulárová, typová spotrebiteľská zmluva. Posudzujúc, či došlo k ukončeniu zmluvného vzťahu medzi stranami, k ukončeniu účasti žalobkyne na doplnkovom dôchodkovom poistení, kedy k tomu došlo a s akými účinkami, vychádzajúc z čl. X. zmluvy (zmluva sa uzatvára na dobu neurčitú a poistenec môže platnosť zmluvy ukončiť dohodou alebo doručením písomnej výpovede žalovanej za splnenia podmienok daných zákonom č.123/1996 Z. z.) dospel k záveru, že dňa 7. júla 2012 avšak s účinnosťou až od 10. februára 2015, kedy bola výpoveď zo zamestnaneckej zmluvy doručená žalovanej prostredníctvom súdu (nebolo v konaní preukázané, že výpoveď bola žalovanej doručená skôr), žalobkyňa platne vypovedala zamestnaneckú zmluvu v súlade s § 10 ods. 6 písm. b/ zákona 123/1996 Z. z., pričom 3-mesačná výpovedná doba uplynula dňom 30. júna 2015 v súlade s § 10 ods. 8 zákona o doplnkovom dôchodkovom poistení. Uvedeným dňom došlo k riadnemu skončeniu záväzkovo právneho vzťahu vzniknutého na základe zamestnaneckej zmluvy. Žalovaná bola preto povinná vyplatiť žalobkyňi nasporené finančné prostriedky, o ktoré prvýkrát relevantne požiadala 9. novembra 2012. Súd uviedol, že žalobkyňa opakovane žalovanej uviedla, že nemá záujem využiť možnosti, ktoré jej táto ponúkala podľa zákona o doplnkovom dôchodkovom poistení a v zmysle čl. 8 ods. 2 Dávkového plánu 5Z DDP Stabilita, ale chce jednorazovo vyplatiť finančné prostriedky, ktoré jej prislúchajú.

1.4. Vychádzajúc z čl. XI. zamestnaneckej zmluvy (zmluvné vzťahy touto zmluvou neupravené, sa riadia príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka, s vylúčením §§ 788 až 822) a z čl. 8 ods. 2 a 5 Dávkového plánu 5Z DDP Stabilita (upravujúce možnosť ďalšieho postupu v nakladaní s finančnými prostriedkami po zániku účasti na dôchodkovom poistení výpoveďou) ďalej súd konštatoval, že iný spôsob vysporiadania vzájomných práv a povinností z platne ukončenej zmluvy v zamestnaneckej zmluve, ani v Dávkovom pláne 5Z DDP Stabilita upravený nie je, preto súd na tento prípad aplikoval ust. § 582 ods. 1 a § 451 ods. 2 OZ. Dospel k záveru, že žalobkyňa mala právo (nie povinnosť) rozhodnúť sa, či ponechá nasporené finančné prostriedky naďalej u žalovanej s tým, aby jej ich táto vyplácala postupne cez nejakú formu dávky podľa Dávkového plánu 5Z DDP Stabilita. Žalobkyňa nemala záujem o vyplácanie dávok, ale jednoznačne prejavila vôľu, aby jej žalovaná jednorazovo vrátila nasporené finančné prostriedky po ukončení zmluvného vzťahu, čo žalovaná nerešpektovala a jednostranne jej vnucovala po skončení zmluvy vyplácanie dávok a aj to až po splnení podmienok uvedených v čl. 10 Dávkového plánu 5Z DDP Stabilita. Takýto postup žalovanej bol podľa súdu voči žalobkyňi ako spotrebiteľke neprijateľný a je v rozpore s ust. § 53 a nasl. OZ, pretože spôsobuje nerovnovážne postavenie žalobkyne a jednoznačné porušovanie dobrých mravov žalovanou. Navyše odchyliť sa od ustanovení Občianskeho zákonníku hoci aj nesprávnym výkladom čl. 8 ods. 2 a 5 Dávkového plánu 5Z DDP Stabilita by bolo možné len v prípade, ak by to bolo v prospech žalobkyne ako spotrebiteľky. Vychádzajúc z uvedeného súd uzavrel, že zadržiavaním finančných prostriedkov žalobkyne vzniklo na strane žalovanej okamžikom odpadnutia právneho dôvodu, t.j. ukončením zmluvného vzťahu k 30. júnu 2015, k bezdôvodnému obohateniu. Súd preto zaviazal žalovanú na zaplatenie sumy 2.279,34 € žalobkyňi spolu s bližšie určeným úrokom z omeškania a v prevyšujúcej časti úrokov z omeškania žalobu zamietol.

1.5. O trovách konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP a žalobkyňi priznal plnú náhradu trov konania, pretože bola v spore o zaplatenie istiny v celom rozsahu úspešná.

2. Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 10. októbra 2018 sp. zn. 11Co/239/2017 rozsudok súdu prvej inštancie v prisudzujúcom výroku potvrdil, v zamietajúcom výroku odvolanie odmietol a stranám sporu nepriznal náhradu odvolacích trov.

2.1. Odmietnutie odvolania žalovanej v časti, v ktorej bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá odôvodnil ustanovením § 359 CSP.

2.2. Ďalej odvolací súd uviedol, že v preskúmvanej veci nebolo medzi stranami sporné, že tzv. zamestnaneckou zmluvou vznikol medzi nimi platný právny vzťah upravujúci ich vzájomné práva a povinnosti pri účasti žalobkyne ako poistenca na doplnkovom dôchodkovom poistení poskytovanom žalovanou. Vzájomné práva si strany tejto zmluvy okrem iného upravili aj v čl. X. zmluvy, z ktorého vyplýva, že na dobu neurčitú uzavretú zmluvu môže žalobkyňa ako poistenec ukončiť (aj) doručením písomnej výpovede za splnenia podmienok daných v tom čase účinnom zákone č. 123/1996 Z. z. Z § 10 ods. 8 cit. zákona, na ktorý odkazuje zmluva, vyplýva, že poistenec môže vypovedať zamestnaneckú zmluvu, výpovedná lehota je 3 mesiace a začína plynúť prvým dňom kalendárneho mesiaca nasledujúceho po doručení výpovede poisťovni, ak nie je v tejto zmluve dohodnutá iná lehota, výpovedná lehota sa skončí uplynutím posledného dňa príslušného mesiaca.

2.3. Odvolací súd sa stotožnil s prvostupňovým súdom, že zmluva uzavretá stranami sporu má spotrebiteľský charakter, preto sa na ňu okrem špeciálnej úpravy danej zákonom o doplnkovom dôchodkovom poistení, neskôr doplnkovom dôchodkovom sporení, vzťahujú aj ustanovenia Občianskeho zákonníka o ochrane spotrebiteľa (§§ 52 a nasl.). Z tohto pohľadu bolo potrebné posudzovať aj žalovanou vopred vypracovanú, typovú listinu nazvanú Žiadosť o výplatu dávky, v ktorej sú presne vymedzené dávky, o výplatu ktorých môže účastník požiadať. Je všeobecne známou skutočnosťou, že inštitúcie ako je napr. aj doplnková dôchodková spoločnosť (ale aj iné finančné inštitúcie) sú ochotné so svojimi klientmi korešpondovať, resp. komunikovať len na nimi vopred naformulovaných tlačivách. Aj v tomto prípade žalobkyňa tvrdila, že zamestnankyňa žalovanej odmietla prijať jej písomnú žiadosť o zrušenie účtu a vyplatenie zostávajúcej sumy s tým, že môže prevziať od klientov výlučne žiadosti na žalovanou určenom tlačive. Z tohto dôvodu bola nútená vyplniť predformulované tlačivo Žiadosť o výplatu dávky.

2.4. Samotná žalovaná vo vyjadrení k žalobe namietala, že žalobkyňa neurobila žiadny právny úkon smerujúci k ukončeniu zamestnaneckej zmluvy, ktorý by bol v súlade s čl. X. zmluvy a argumentovala, že tvrdenie žalobkyne, že nežiadala o výplatu nijakej dôchodkovej dávky ale o vydanie jej nasporených finančných prostriedkov, je v rozpore s ňou podanou Žiadosťou o výplatu dávky, kde výslovne uviedla, že žiada o jednorazové vyrovnanie podľa čl. 10 bod F ods. 3 Dávkového plánu 5Z DDP Stabilita. Nepoprela však jej tvrdenie, že inú žiadosť, ako na predformulovanom tlačive, by od nej pracovníčka žalovanej neprijala. Odvolací súd po posúdení formy tejto žiadosti, berúc do úvahy aj spotrebiteľský pohľad na vec, t.j. hľadisko zvýšenej ochrany spotrebiteľa ako slabšej strany (žalobkyne) pri vyjednávaní s dodávateľom (žalovanou) sa nestotožnil so žalovanou, pokiaľ ide o jej tvrdenie, že žalobkyňa vyplnením Žiadosti o výplatu dávky nežiadala o nič iné ako výlučne o jednorazové vyrovnanie podľa dávkového plánu a nie o vyplatenie nasporených finančných prostriedkov. Žalobkyňa nemala inú možnosť ako naformulovať svoju žiadosť žalovanej o vyplatenie finančných prostriedkov naraz, nie postupne v mesačných splátkach a vyplnenie kolónky „jednorazové vyrovnanie“ podľa dávkového plánu v Žiadosti o výplatu dávky najviac zodpovedalo jej vôli. O tomto úmysle žalobkyne napokon svedčí podanie samotnej žaloby, keď napriek usmerneniu žalovanej ju nepožiadala o vyplatenie žiadnej dávky, na ktorú by spĺňala podmienky, ale pristúpila k súdnemu konaniu, v ktorom sa domáha vyplatenia nasporených finančných prostriedkov z dôvodu ukončenia zmluvného vzťahu. Žalovaná napokon dňa 20. februára 2015 konštatovala, že berie na vedomie, že účastnícka zmluva je vypovedaná (č. l. 118 spisu).

2.5. Odvolací súd poukázal na priamu aplikáciu dohodnutého textu zmluvy v čl. X. podľa ktorého môže žalobkyňa ako poistenec ukončiť uzavretú zmluvu doručením písomnej výpovede. Nestotožnil sa však s názorom žalovanej, že k tomu môže dôjsť za splnenia podmienok podľa zákona č. 650/2004 Z. z., pretože by sa tým negovali platne dohodnuté zmluvné podmienky o vypovedaní zmluvy, vzhľadom na to, že neskorší zákon 650/2004 Z. z. nepozná možnosť výpovede zmluvy. V tejto súvislosti uviedol, že pokiaľ došlo k zmene v právnej úprave, musia byť subjektívne práva a povinnosti, vznikajúce z právnych vzťahov, posudzované podľa práva účinného v čase ich vzniku. Na základe princípu nepravej retroaktivity nesmie dôjsť k zrušeniu alebo zhoršeniu ochrany nadobudnutých práv. V prejednávanej veci sa práva a povinnosti zmluvných strán riadili obsahom zmluvy (uzavretej v čase účinnosti zák. č. 123/1996 Z. z.), pretože predmetný vzťah medzi stranami sporu vznikol na základe zmluvy (§ 2 ods. 1 OZ). V nej si strany dojednali možnosť ukončiť zmluvný vzťah výpoveďou zmluvy zo strany poistenca

(žalobkyne), táto teda podľa platnej zmluvy mala právo zmluvu vypovedať, a toto právo jej zostalo zachované aj po nadobudnutí účinnosti zák. č. 650/2004 Z. z., pretože nemohlo dôjsť (len) v dôsledku zrušenia zákona č. 123/1996 Z.z. k zhoršeniu jej zmluvného postavenia a zániku možnosti, resp. popretia jej práva, ukončiť zmluvný vzťah výpoveďou. Odvolací súd nepoprel, že podľa súčasných podmienok stanovených platným znením zákona č. 650/2004 Z. z. nie je možné účastnícku zmluvu vypovedať, takisto nepoprel charakter účastníckych zmlúv ani zo zákona vyplývajúci spôsob plnenia, ktorým je výplata finančných prostriedkov z doplnkového dôchodkového sporenia. Zdôraznil však, že zo zmluvy platne uzavretej podľa „starého“ zákona medzi stranami jednoznačne vyplýva právo žalobkyne zmluvu vypovedať a toto jej právo zostalo zachované aj po tom, čo nadobudol účinnosť zákon č. 650/2004 Z.z. z dôvodu, že žalobkyňa ako strana zmluvy nemôže byť na svojich už nadobudnutých právach ukrátená.

2.6. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok vo vyhovujúcom výroku ako vecne správny podľa ust. § 387 CSP vráťane výroku o trovách konania potvrdil.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Navrhla, aby dovolací súd zmenil napadnuté odvolacie rozhodnutie tak, že žalobu zamietne a prizná žalovanej náhradu trov konania. V súvislosti s nesprávnym právnym posúdením veci žalovaná predovšetkým v polemike s napadnutým odvolacím rozhodnutím (skôr) implicitne formulovala právne otázky o (i) nemožnosti vypovedania posudzovanej zamestnaneckej zmluvy, (ii) nerešpektovaní na vec sa vzťahujúcej právnej úpravy zákona č. 650/2004 Z. z., ktorá už neumožňovala výpoveď ako zánik zmluvného vzťahu, (iii) nemožnosti aplikovať na vec všeobecnú právnu úpravu (OZ), vzhľadom na existenciu špeciálnej úpravy zákona č. 650/2004 Z. z., (iv) nesprávnosti aplikácie predpisov upravujúcich ochranu spotrebiteľa (napr. § 53 ods. 4 písm. e/ OZ), nesprávnosti právneho posúdenia následkov zániku zmluvy a (v) nesprávnom právnom posúdení bezdôvodného obohatenia na strane žalovanej.

4. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalovanej navrhla, aby dovolací súd dovolanie zamietol. V podstatnom poukázala na správne právne závery nižších súdov.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala advokátom zastúpená (§ 429 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania. Bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP prípustne je, avšak nie je dôvodné.

6. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (písm. a/), ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (písm. b/) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. c/).

7. V danom prípade dovolateľka vyvodila prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, pričom v súvislosti s nesprávnym právnym posúdením veci namietala (i) nemožnosť vypovedania posudzovanej zamestnaneckej zmluvy, (ii) nerešpektovanie na vec sa vzťahujúcej právnej úpravy zákona č. 650/2004 Z. z., ktorá už neumožňovala výpoveď ako zánik zmluvného vzťahu, (iii) nemožnosť aplikovať na vec všeobecnú právnu úpravu (OZ), vzhľadom na existenciu špeciálnej úpravy zákona č. 650/2004 Z. z., (iv) nesprávnu aplikáciu predpisov upravujúcich ochranu spotrebiteľa (napr. § 53 ods. 4 písm. e/ OZ), nesprávne právne posúdenie následkov zániku zmluvy a (v) nesprávne právne posúdenie bezdôvodného obohatenia na strane žalovanej.

8. So zreteľom na nastolenie právnej otázky spôsobom zodpovedajúcim § 421 ods. 1 v spojení s § 432 CSP (s použitím ustanovenia § 124 ods. 1 CSP, pozn.) dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovanej je v danom prípade procesne prípustné. Následne preto skúmal, či je podané dovolanie dôvodné (či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu skutočne vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci vyššie uvedených právnych otázok).

9. Právnym posúdením vecí je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

10. V posudzovanej veci vychádzali nižšie sudy zo zisteného skutkového stavu, podľa ktorého bolo v konaní preukázané, že dňa 12. februára 1998 sa žalobkyňa na vopred pripravenom tlačive prihlásila do Doplnkovej dôchodkovej poisťovne STABILITA prostredníctvom svojho vtedajšieho zamestnávateľa VSŽ Servis s.r.o., Košice, že dňa 22. februára 1998 bola uzavretá medzi žalovanou ako poisťovateľom a žalobkyňou ako poistencom zamestnanecká zmluva č. XXXXXXXXXX, ktorou boli upravené vzájomné práva a povinnosti pri účasti poistenca na doplnkovom dôchodkovom poistení v DDP Stabilita, že dňa 1. marca 1998 podľa článku III. zmluvy vznikla žalobkyni účasť na doplnkovom dôchodkovom poistení, že z čl. X zmluvy vyplývalo, že zmluva bola uzavretá na dobu neurčitú a poistenc môže platnosť zmluvy ukončiť dohodou alebo doručením písomnej výpovede DDP Stabilita za splnenia podmienok daných zákonom č.123/1996 Z.z., pričom podľa čl. XI zmluvy zmluvné vzťahy touto zmluvou neupravené, sa riadia príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka, s vylúčením §§ 788 až 822. Žalobkyňa rovnako dňa 30. apríla 2007 súhlasila s dodatkom k zmluve, ktorým došlo k zmene jej pôvodného dávkového plánu na Dávkový plán 5Z DDP Stabilita.

11. Podľa § 10 ods. 6 písm. b/ a d/ zák. č. 123/1996 Z.z. na ktorý odkazovala zmluva uzavretá stranami sporu, poistencovi zaniká účasť na doplnkovom dôchodkovom poistení, ak ďalej nie je ustanovené inak b/ vypovedaním zamestnaneckej zmluvy, d/ skončením zamestnania. V čase uzavretia zmluvného vzťahu medzi stranami sporu bol účinný zákon č. 123/1996 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení, ktorý bol zrušený zákonom č. 650/2004 Z. z.

11.1. Podľa čl. 8 bod 1. písm. b/, c/, e/ vyššie uvedeného dávkového plánu účasť poistenca na doplnkovom dôchodkovom poistení zaniká vypovedaním zamestnaneckej zmluvy, vypovedaním poisteneckej zmluvy, skončením pracovného pomeru. Podľa bodu 5 tohto článku ak účasť poistenca na doplnkovom dôchodkovom poistení zanikla, zachovávajú sa mu práva z doplnkového dôchodkového poistenia aj po zániku účasti na doplnkovom dôchodkovom poistení, ak splní aspoň jednu z podmienok uvedených v článku 10 tohto dávkového plánu. Podľa čl. 8 bod 2. ak účasť poistenca na doplnkovom dôchodkovom poistení zanikla podľa čl. 8 ods. 1. písm. a/, b/, c/, d/, e/, f/ tohto dávkového plánu, môže poistenc pokračovať v účasti na doplnkovom dôchodkovom poistení uzavretím novej zamestnaneckej alebo poisteneckej zmluvy, prípadne uzatvorením dodatku k týmto zmluvám. Podľa čl. 9 bod 1 písm. e/ DDP Stabilita poskytuje po splnení podmienok ustanovených týmto dávkovým plánom, zamestnávateľskou, zamestnaneckou a poisteneckou zmluvou dávku - jednorazové vyrovnanie. Podľa čl. 10 písm. F bod 3. jednorazové vyrovnanie patrí aj osobám, ktorým nevznikol nárok na doplnkový dôchodok podľa ods. 1 tohto článku, ak týmto osobám zanikla účasť na doplnkovom dôchodkovom poistení z dôvodu skončenia zamestnania podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce. Jednorazové vyrovnanie im bude vyplatené na základe písomnej žiadosti po uplynutí obdobia poberania podpory v nezamestnanosti. Podľa čl. 11 bod 2. dávky doplnkového dôchodkového poistenia sa vyplácajú na základe písomnej žiadosti.

11.2. Podľa § 86 ods. 3 zák. č. 650/2004 Z. z. zamestnávateľské zmluvy, zamestnanecké zmluvy a poistenecké zmluvy uzatvorené podľa doterajšieho predpisu sa považujú za zamestnávateľské zmluvy a účastnícke zmluvy uzatvorené podľa tohto zákona.

11.3. Podľa § 87n ods. 1 zák. č. 650/2004 Z. z. v znení účinnom od 1.1.2014 účastnícke zmluvy a zamestnávateľské zmluvy uzatvorené pred 1. januárom 2014 sa považujú za účastnícke zmluvy a zamestnávateľské zmluvy podľa zákona účinného od 1. januára 2014 a práva a povinnosti z nich zostávajú zachované okrem úpravy týkajúcej sa zániku účastníckej zmluvy zamestnanca vykonávajúceho prácu podľa § 2 ods. 2 písm. b/. Podľa ods. 2 písm. b/ citovaného zákonného ustanovenia dávkového plánu, ktorý je súčasťou účastníckej zmluvy uzatvorenej pred 1. januárom 2014, sú po 31. decembri 2013 neplatné, ak sa netýkajú dávok; ustanovenia dávkového plánu, ktoré sa týkajú

dávok, sa po 31. decembri 2013 nesmú zmeniť.

12. Pri akcentovaní spotrebiteľského charakteru posudzovaného zmluvného vzťahu [§ 52 a nasl. OZ (ochrana slabšej strany)] nižšie sudy zistili, že vôľa a správanie žalobkyne jednoznačne smerovali k „ukončeniu“ zmluvy ako takej so žalovanou, t. j. nemala záujem naďalej s ňou zotrvať v právnom vzťahu a preto nemala záujem ani o ňou vyplácané dávky. Odvolací súd sa nestotožnil s tvrdením žalovanej, že spor medzi stranami bol „len“ o spôsobe vyplatenia finančných prostriedkov, argumentujúc tým, že žalobkyňa žiadosťou zo 16. júla 2012 žiadala dávku jednorazové vyrovnanie podľa čl. 10 bod F ods. 3 Dávkového plánu 5Z DDP Stabilita a nie o jednorazovú výplatu ňou nasporených finančných prostriedkov. V tomto ohľade najvyšší súd zdôrazňuje, že v medziach dovolacieho prieskumu pri nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 CSP) je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

12.1. Odvolací súd v súvislosti so stretom starej a novej právnej úpravy (zákon č. 123/1996 Z. z. v/s zákon č. 650/2004 Z. z.) v napadnutom rozhodnutí správne poukazuje na skutočnosť, že «od účinnosti novej právnej normy sa i právne vzťahy, vzniknuté podľa zrušenej právnej normy, riadia novou právnou normou. Vznik právnych vzťahov, existujúcich pred nadobudnutím účinnosti novej právnej normy, právne nároky, ktoré z týchto vzťahov vznikli, ako i vykonané právne úkony sa riadia zrušenou právnou normou (dôsledkom opačnej interpretácie stretu právnych noriem by bola pravá retroaktivita). Pokiaľ došlo k zmene v právnej úprave, musia byť subjektívne práva a povinnosti, vznikajúce z právnych vzťahov, posudzované podľa práva účinného v čase ich vzniku. Na základe princípu nepravej retroaktivity nesmie dôjsť k zrušeniu alebo zhoršeniu ochrany nadobudnutých práv ... V prejednávanej veci sa práva a povinnosti zmluvných strán riadia obsahom zmluvy (uzavretej v čase účinnosti zák. č. 123/1996 Z.z.), pretože predmetný vzťah medzi stranami sporu vznikol na základe zmluvy (§ 2 ods. 1 OZ). V nej si strany dojednali možnosť ukončiť zmluvný vzťah výpoveďou zmluvy zo strany poistenca (žalobkyne), táto teda podľa platnej zmluvy mala právo zmluvu vypovedať, a toto právo jej zostalo zachované aj po nadobudnutí účinnosti zák. č. 650/2004 Z. z., pretože nemohlo dôjsť (len) v dôsledku zrušenia zákona č. 123/1996 Z.z. k zhoršeniu jej zmluvného postavenia a zániku možnosti, resp. popretia jej práva, ukončiť zmluvný vzťah výpoveďou ... Odvolací súd nepopiera, že podľa súčasných podmienok stanovených platným znením zákona č. 650/2004 Z. z. nie je možné účastnícku zmluvu vypovedať, takisto nepopiera charakter účastníckych zmlúv ani zo zákona vyplývajúci spôsob plnenia, ktorým je výplata finančných prostriedkov z doplnkového dôchodkového sporenia. Zdôrazňuje však, že zo zmluvy platne uzavretej podľa „starého“ zákona medzi stranami jednoznačne vyplýva právo žalobkyne zmluvu vypovedať a toto jej právo zostalo zachované aj po tom, čo nadobudol účinnosť zákon č. 650/2004 Z. z. z dôvodu, že žalobkyňa ako strana zmluvy nemôže byť na svojich už nadobudnutých právach ukrátená ... Žalobkyňa účastnícku zmluvu vypovedala po tom, čo došlo ... ku skončeniu jej štátnozamestnaneckého pomeru u jej zamestnávateľa MŠ SR z dôvodu zrušenia jej miesta pre organizačné zmeny a zamestnávateľ jej z toho dôvodu prestal platiť príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie a zároveň aj žalobkyňa prestala pravidelne mesačne platiť príspevok na doplnkové dôchodkové sporenie. Výpovedaním zmluvy podľa dohodnutých zmluvných podmienok, teda zánikom dovtedy platného zmluvného vzťahu medzi stranami, vznikla žalovanej povinnosť vyplatiť žalobkyňi jej patriace finančné prostriedky dňa nasledujúceho po uplynutí trojmesačnej výpovednej lehoty, pretože ich zadržívaním bez platného zmluvného vzťahu došlo na jej strane k bezdôvodnému obohateniu. Treba poukázať aj na to, že pre postoj žalovanej nedošlo z jej strany k žiadnemu plneniu ani po podaní žaloby v júli 2014, a to napriek žalovanou prezentovanému tvrdeniu, že žalobkyňi finančné prostriedky, aj keď formou príslušných dávok, prislúchajú - nemala snahu žalobkyňi v priebehu konania finančné prostriedky prípadne aj formou dávky vyplácať, čím by došlo k poníženiu žalovanej istiny, resp. jej úplnému vyplateniu a odpadnutiu predmetu sporu.» (pozri body 41 až 44 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia).

13. Odvolacím súdom zvolenú interpretáciu na vec sa vzťahujúcich právnych predpisov, na základe ktorej dospel k záveru o možnosti vypovedania posudzovanej zmluvy zo strany žalobkyne, ktorej interpretácie sa dotýka jadro dovolacích námietok žalovanej (bod 3), považuje najvyšší súd (aj) s ohľadom na spotrebiteľský charakter daného sporu (ochrana slabšej strany) za správnu a zodpovedajúcu zistenému skutkovému stavu. Odvolací (i prvostupňový) súd jasne a dostatočne vysvetlil právne

dôvody, pre ktoré žalobe vyhovel a závery, ktoré prijal, logicky, primerane a zrozumiteľne vysvetlil, uviedol teda dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil ako po stránke skutkovej tak aj po stránke právnej. Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nemožno považovať to, že súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovanej.

14. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovanej neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd preto jej nedôvodné dovolanie zamietol podľa § 448 CSP.

15. V dovolacom konaní úspešnej žalobkyni žiadne trovy nevznikli, preto jej dovolací súd ich náhradu nepriznal (§ 255 ods. 1 v spojení s § 453 ods. 1 CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.